

BOLOGNA BİLGİ PAKETİ HAZIRLAMA

Prof. Dr. Hülya UÇAR

İÇERİK

- Program Güncelleme/Program Geliştirme
- Program Çıktısı, Kaynakları, Genel Nitelikleri
- Program Çıktılarının TYÇÇ ile İlişkilendirilmesi
- Ders bilgi Paketinin Oluşturulması- Öğrenme Çıktılarının Yazılması
- Dersin Amacının ve Öğrenme Çıktılarının Belirlenmesi
- Taksonomiye Uygun Öğrenme Çıktısı Yazmak

Program Güncelleme/Program Geliştirme

Program geliştirme dinamik bir süreçtir.

Programlar çağın gerektirdiği koşullara göre yenilenmelidir.

Program geliştirme süreklilik gösterir.

Genel bir kural olmasa da, programların gözden geçirilme sıklığı 5-6 yıl olarak kabul görmektedir.

NEDEN PROGRAM GÜNCELLEME

Bilim ve teknolojide ortaya çıkan değişmeler ve gelişmeler
Toplumsal, ekonomik, teknolojik vb. değişmeler ve gelişmelere
bağlı Yeni gereksinimlerin ortaya çıkması

Değişen yaşam koşullarının ortaya çıkardığı problemler
(küresel salgınlar, iklim değişikliği, istihdam sorunları vb.)

Yetiştirilecek bireylerin sahip olması gereken yeni bilgi, beceri
ve yeterlilikler (21. yüzyıl beceri ve yetkinlikleri)

Çağdaş yaşam koşullarına uygun birey ve toplumun
oluşturulması

İlgili alandaki bilimsel, mesleki ve toplumsal ihtiyaçlarda
deęişim

**Bir önceki müfredatın program çıktılarına yansımalarının
sonuçları**

NELER GÜNCELLENEBİLİR?

Program Çıktıları

Dersler

Ders öğrenme çıktıları

Derslerin içerikleri,

Dersin akış planı

Öğretim durumları (yöntem, teknik, etkinlikler, materyaller, kaynaklar, süre, iş yükü (AKTS))

Ölçme ve değerlendirme yöntem ve araçları

Öğretim elemanı nitelikleri

Programın uygulanması için gerekli eğitim ortamı

Program İyileştirme Adımları

Program eğitim amaç ve hedeflerinin belirlenmesi
Paydaşlar, misyon, vizyon

Programların öğrenme kazanımlarının/çıktıları belirlenmesi
TYÇÇ, alan ve program yeterlilikleri

Ders planlarının oluşturulması
Amaç, hedef, öğrenme çıktıları, iş yükü ve AKTS

Sürekli izleme ve iyileştirme
Anketler ve değerlendirme
Ders başarı durumlarının izlenmesi, ders/öğretim elemanı değerlendirme, program çıktılarına ulaşmanın değerlendirilmesi...

PROGRAM ÇIKTISI

Nasıl bir insan istiyoruz?

Yetiştireceğimiz öğrencilerin sahip olması gereken nitelikler nelerdir?

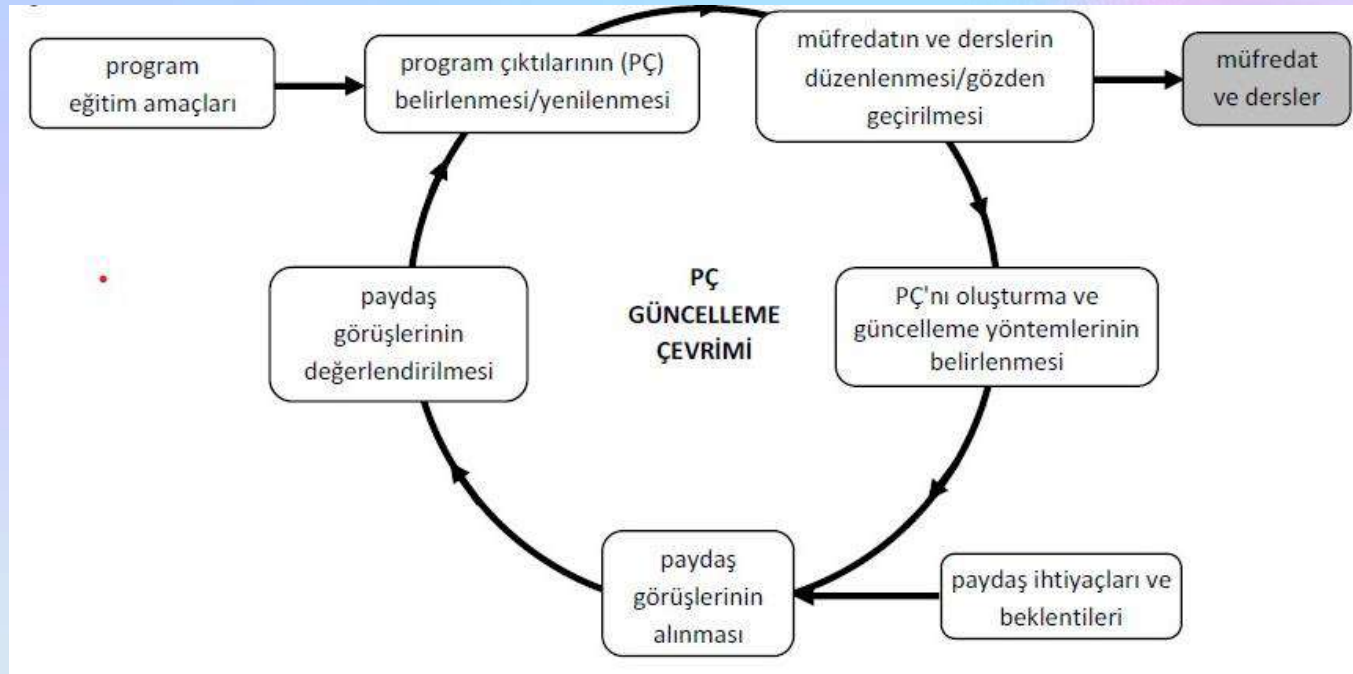
Diğer bir deyişle, program çıktıları nasıl bir mühendis, nasıl bir psikolog, nasıl bir diyetisyen... istediğimizin göstergeleridir

Program çıktıları, bir programın sonunda yetiştireceğimiz öğrencilerin sahip olması beklenen bilgi, beceri ve yeterlilikleri tanımlayan öğrenme ürünleridir.

Program çıktıları ilgili program öğrencilerinin mezun oluncaya kadar edinmeleri beklenen bilgi, beceri ve davranış kazanımlarıdır.

PROGRAM ÇIKTILARI NE İŞE YARAR?

- ilgili program mezunlarından nasıl bir bilgi, beceri ve davranış alt yapısı beklendiğini belirler.
- ilgili program mezunlarıyla benzer programların mezunları arasındaki bilgi, beceri ve davranış alt yapısı farklılıklarını ortaya koyar,
- ilgili programın öğrencilerine edindirmeyi hedeflediği kazanımların paydaşlar ve toplum tarafından bilinmesini sağlar,
- ilgili program eğitimcilerinin müfredattaki derslerde;
 - öğrencilerden beklentilerini ders öğrenim çıktıları/kazanımları olarak sistemli şekilde ifade etmesini sağlar,
 - ortak bir program çıktıları hedefine odaklanılmasını sağlar,
 - kullanılacak öğretim yöntemlerini, öğretim süreçlerini ve öğretim değerlendirmesini sağlar ve programı zaman içinde geliştiren bir başlangıç noktası oluşturur.

Beklenen Program Çıktıları ve Programdaki Dersler Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesi

- Program çıktıları belirlenip yazılırken, ilgili programda görev alan öğretim kadrosunun geniş kapsamlı katılımı yararlıdır.
- Paydaş görüşleri alınırken ilgili alandaki bilimsel, mesleki ve toplumsal ihtiyaçların belirlenmesine özen gösterilmelidir.
- Program çıktıları, Üniversitenin “Ortak Program Çıktıları”nı içerecek şekilde belirlenmelidir.

PROGRAM ÇIKTILARININ KAYNAKLARI

- Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları (1739 Sayılı Türk Milli Eğitim Kanunu)
- Yüksek Öğretimin Amaçları (2547 Sayılı Kanun)
- **İhtiyaç analizi raporları ve öncelikli ihtiyaçlar**
- **Uluslararası yeterlilikler (Avrupa Birliği Yeterlilikleri)**

<https://uluslararasi.yok.gov.tr/Sayfalar/avrupa-yuksekogretim-alani-ile-uyum-projesi/yeterlikler-cercevesi/avrupa-yeterlilikler-cercevesi.aspx>

- **Türkiye Yüksek Öğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇÇ)**

<https://uluslararasi.yok.gov.tr/Sayfalar/avrupa-yuksekogretim-alani-ile-uyum-projesi/yeterlikler-cercevesi.aspx>

- **Uluslararası ve Ulusal Mesleki Yeterlilikler (myk.gov.tr/tr) Sınıflamalar (ISCED, ISCO) , UÇEP**
- **Akreditasyon Ölçütleri**
- **Kurumun Vizyonu, Misyonu, Eğitim amaçları –Farklılaşmayı sağlar**
- **Paydaş Geribildirimleri (memnuniyet anketleri, mezun izleme sistemleri, program çıktılarına ulaşma düzeyini belirlemeye yönelik ölçme-değerlendirme sonuçları)**

Program Çıktılarının Genel Nitelikleri

- ✓“Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi” (TYYÇ) dikkate alınmalıdır.
- ✓TYÇÇ Temel alan yeterlilikleri (Akademik Ağırlıklı & Mesleki Ağırlıklı) dikkate alınmalıdır.
- ✓Üniversite-bölümün-programın vizyon ve misyonu dikkate alınmalıdır.
- ✓Somut, ulaşılabilir ve gerçekleştirilebilir nitelikte olmalıdır.
- ✓21. yüzyıl anahtar yetkinliklerini kapsamasına dikkat edilmelidir.
(Anadilde iletişim, Yabancı dillerde iletişim, Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, Dijital yetkinlik, Öğrenmeyi öğrenme, Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, İnisiyatif alma ve girişimcilik, Kültürel farkındalık ve ifade).

Program Çıktılarının Genel Nitelikleri

- ✓ Öğreten kişiye değil öğrenen kişiye göre ele alınmalıdır. Öğretenin ne anlatacağına değil öğrenenin ne kazandığına dayanmalıdır.
- ✓ Normal düzeyde ya da ortalama bir öğrenci için yazılmalıdır.
- ✓ Üst düzey öğrenme ürünlerini uygulama, analiz, sentez, değerlendirme gibi) tanımlamalıdır.
- ✓ Sürece değil sonuca dayanmalıdır. **Öğrenenlerin programı tamamladığında neyi bildiği, neyi yapabildiği ve neye yeterli olduğuna odaklanılmalıdır.**
- ✓ Öğrenenin mezun olarak hayat boyu neyi başaracağını ve bu başarıyı nasıl ortaya koyacağını yansıtmalıdır.

Program Çıktılarının Genel Nitelikleri

- ✓ İfadeler açık, net ve anlaşılır olmalıdır.
- ✓ Yeterlilik gösteren ifadeler ile bitmelidir (...ebilme).
- ✓ Ölçülebilir, gözlenebilir, somut olmalıdır (Örneğin; çizebilme, tasarlayabilme, problem çözebilme, açıklayabilme, uygulayabilme vb.).
- ✓ Pasif, belirsiz eylem ifadelerinden (Örneğin; anlar, bilir, inanır vb.) kaçınılmalıdır.
- ✓ Öğrenci odaklı zihinsel süreçlerin/becerilerin yoğun kullanıldığı eylemler tercih edilmelidir (Örneğin; hazırlayabilme, çalıştırabilme, analiz edebilme vb.).

Program Çıktılarının Genel Nitelikleri

- ✓ Yazılan ifadeler birbirini tekrar etmemeli, birbirinden bağımsız ve her biri yalnızca bir adet kazanım işaret eden ayrı maddeler olarak verilmelidir- **binişik olmamalıdır.**
- ✓ **ilgili programın müfredatındaki derslere özgü konuları, başlıkları ya da öğretim yöntemlerini sıralamamalıdır.**
- ✓ **Üniversitenin mezunlarının kişisel gelişimleri ile ilgili ve profesyonel hayatta işlerine yarayabilecek ortak program çıktılarını (örn:ÜSD'ler için) içermelidir.**

-
- **Program çıktıları/yeterliliklerini belirlemeden önce programın amacı yazılmalıdır.**

- **Programın amacı;** Eğitim süreci sonunda mezunlardan gerçekleştirmeleri beklenen davranışları tanımlayan ifadelerdir.

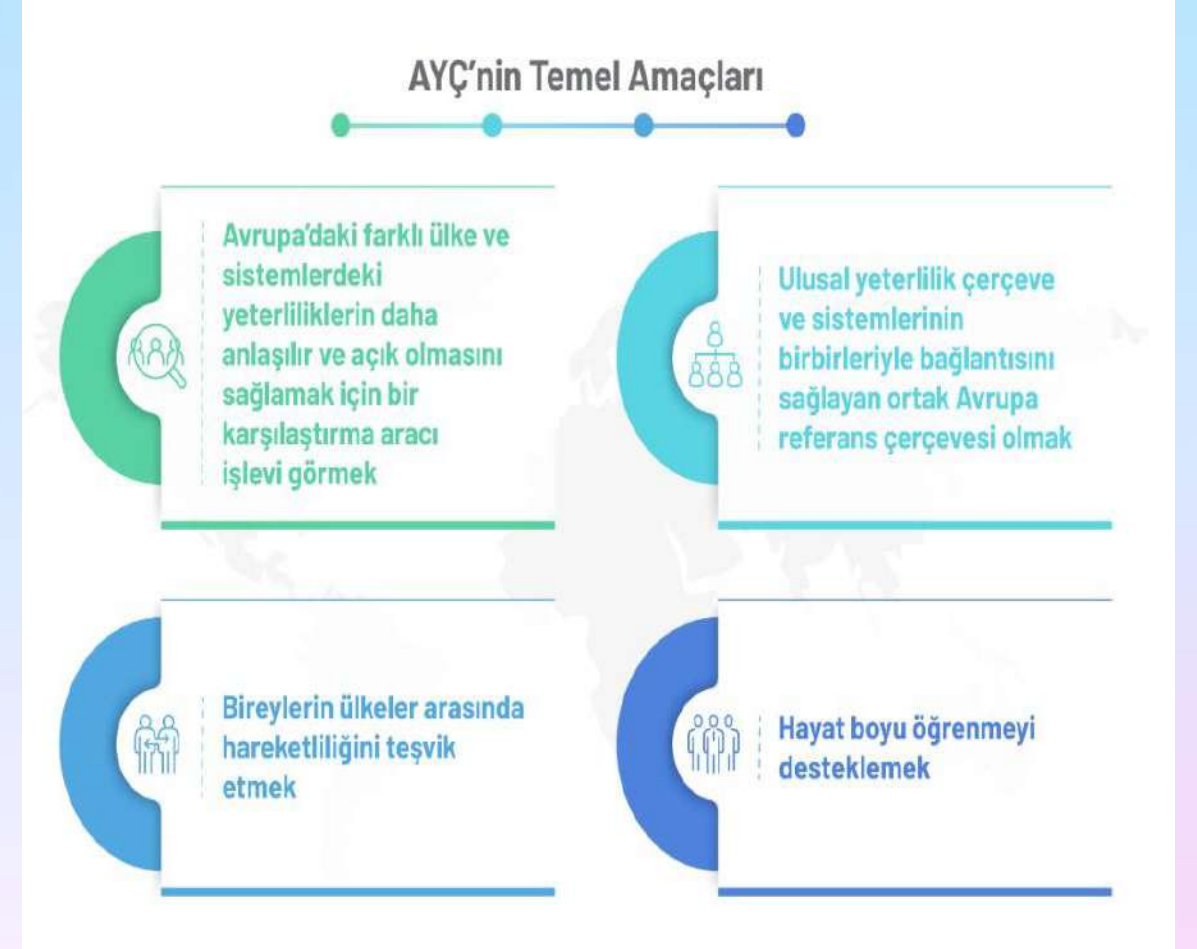
«Hemşirelik mesleğinin her alanında sağlık ekibinin etkin ve etkili bir üyesi olarak hizmet verebilecek bilgi, beceri ve tutumla donatılmış; bireylerin sağlığını etkileyebilecek her türlü gelişme ve değişmeye duyarlı; birey, aile ve toplumun hemşirelik bakım gereksinimlerini sistematik problem çözme yaklaşımını kullanarak karşılayan; hemşirelik eğitimi, yönetimi ve araştırmalarında rol alabilen; etik değerleri özümsemiş; mesleki alanda güncel bilimsel bilgileri analiz edip, uygulamaya aktarabilen; yaşam boyu öğrenmenin önemini benimsemiş profesyonel hemşireler yetiştirmektir.» Bu amaç doğrultusunda ve Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi Sağlık Temel Alanı Yeterlilikleri kapsamında programı tamamlayan öğrencinin program çıktısı olarak tanımlanan bilgi, beceri ve yetkinliklere sahip olması hedeflenmektedir.

- **Program çıktıları ile TYYÇ kazanımları (bilgi, beceri ve yeterlilik) maksimum düzeyde ilişkilendirilmelidir.**
- **Program çıktıları sayısı en az 10 en fazla 15 ifade olacak şekilde yazılmalıdır.**

Program Çıktılarının TYÇÇ ile İlişkilendirilmesi

AYÇ, Kopenhag ve Bologna süreçlerindeki gelişmeler üzerine inşa edilmiş olup Avrupa çapındaki bir üst (meta) çerçevedir.

TYÇ'nin Temel Amaçları

Ülkemizdeki mevcut yeterliliklerin kapsamlı bir şekilde bir araya getirilmesi

Yeterliliklerin kalitesinin artırılması

Hayat boyu öğrenmenin yaygınlaştırılması ve sistemli bir şekilde desteklenmesi

Ulusal ve uluslararası şeffaflık ve tanınabilirliğin en üst düzeyde karşılanması

Toplumun tüm bireyleri için eğitim ve istihdam fırsatları yaratılması

TYÇÇ'NİN TEMEL ESASLARI

- Kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterlilikleri, öğrenme kazanımlarına dayalı olarak tanımlanmış seviyeler aracılığıyla ulusal düzeyde sınıflandırmak
- Yeterliliklerin şeffaflığını ve tanınırlığını sağlamak
- **Yeterliliklerin kazanılması süreçlerine erişimi kolaylaştırmak**
- **Yeterliliklerin kredilendirilmesi, kredilerin birleştirilmesi ve yeterlilikler arasında geçiş yapılmasına imkân sağlamak**
- Yeni yeterliliklerin tasarlanmasına imkân sağlamak
- **Yeterliliklerin öğrenme kazanımlarına dayalı olarak hazırlanmasını sağlamak**
- **Önceki öğrenmelerin tanınmasını sağlamak**
- Hayat boyu öğrenmeyi desteklemek
- **Eğitim ile istihdam arasındaki ilişkiyi güçlendirmek**
- **Paydaşların katılım ve katkılarını sağlamak** ve sorumlu kurumlar arasında etkili işbirliğini gerçekleştirmek
- Yeterliliklerin uluslararası kıyaslanabilirliğini sağlamak amacıyla ortak kavramlar oluşturmak

AYÇ'nin temelini, her seviyede sahip olunması gereken asgari ortak bilgi, beceri ve yetkinliklerin tanımlandığı sekiz seviye oluşturmaktadır.

AYÇ/TYÇÇ referans seviye tanımlayıcıları:

Bilgi: bir iş ya da öğrenme alanına ilişkin gerçekler, ilkeler, kuramlar ve uygulamalar bütünüdür. AYÇ bağlamında **bilgi, kuramsal ve/veya olgusal olarak tanımlanmaktadır.**

Beceri: görevleri yerine getirmek ve **problemleri çözmek için bilgiyi kullanma ve uygulama yeteneğidir.** AYÇ bağlamında beceri, bilişsel beceriler (mantıksal, sezgisel ve yaratıcı düşünmeyi içeren) veya uygulama becerileri (el becerisi ile yöntem, malzeme, araç ve gereçlerin kullanımını içeren) olarak tanımlanmaktadır.

Yetkinlik: iş veya öğrenme ortamlarında, mesleki ve kişisel gelişimde bilgi ve becerileri kullanmaya yönelik kanıtlanmış yetenek ve kişisel, sosyal ve/veya yöntembilimsel yeteneklerdir. AYÇ bağlamında yetkinlik; sorumluluk ve bağımsızlık (otonomi) anlamında tanımlanmaktadır. Diğer bir deyişle yetkinlik, **bilgi ve becerilerin bir çalışma ya da öğrenme ortamında sorumluluk olarak ve/veya özerk çalışma göstererek kullanılması,** öğrenme gereksinimlerinin belirlenmesi ve karşılanması, toplumsal ve etik konuların ve sorumlulukların dikkate alınmasıdır. _____

TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ (TYYÇ) YETERLİLİK PROFİLLERİ

¹ Lisans programları içerisinde veya lisans programları ile ilişkilendirilmiş bilgi ağırlıklı önlisans eğitim ve öğretim programları

² Lisans programları içerisinde veya lisans programları ile ilişkilendirilmiş uygulama ağırlıklı önlisans eğitim ve öğretim programları

³ Meslek yüksekokulları uygulama ağırlıklı önlisans eğitim ve öğretim programları

⁴ Bilgi ağırlıklı lisans programları

⁵ Uygulama ağırlıklı lisans programları

⁶ Bilgi ağırlıklı tezli veya tezsiz yüksek lisans programları

⁷ Uygulama ağırlıklı tezli veya tezsiz yüksek lisans programları

⁸ Doktora programları

AVRUPA YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ
(EQF)

TÜRKİYE YÜKSEK ÖĞRETİM
YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ (TYYÇ)

Üniversite/Bölüm Misyonu

Paydaş Görüşleri

Eğitim Amaçları

Mesleki Yeterlilikler

Ulusal düzeyde yükseköğretim yeterlilikleri göz önünde bulundurularak herhangi bir meslek alanındaki yeterliliklerin ilgili paydaşların görüşleri alınarak belirli bir düzen içerisinde yapılandırıldığı bir sistemdir..

Temel Alan
Yeterlilikleri

Temel Alan
Yeterlilikleri

Temel Alan
Yeterlilikleri

Temel Alan
Yeterlilikleri

Program Çıktıları
(Program Yeterlilikleri)

Program Çıktıları
(Program Yeterlilikleri)

Program Çıktıları
(Program Yeterlilikleri)

Program Çıktıları
(Program Yeterlilikleri)

Ders

Ders

Ders

Ders

Öğrenme Çıktıları

Öğrenme Çıktıları

Öğrenme Çıktıları

Öğrenme Çıktıları

İş Yükü
AKTS Kredisi

İş Yükü
AKTS Kredisi

İş Yükü
AKTS Kredisi

İş Yükü
AKTS Kredisi

TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM ULUSAL YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ (TYUYÇ)

TYUYÇ DÜZEYİ	BİLGİ - Kuramsal - Uygulamalı	BECERİLER - Kavramsal/Bilişsel - Uygulamalı	KİŞİSEL VE MESLEKİ YETKİNLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü ve Mesleki Yetkinlik
<p align="center">6</p> <p align="center">LİSANS</p> <p align="center">—</p> <p align="center">EQF-LLL: 6. Düzey</p> <p align="center">—</p> <p align="center">QF-EHEA: 1. Düzey</p>	<p>- Ortaöğretimde kazanılan yeterliliklere dayalı olarak alanındaki güncel bilgileri içeren ders kitapları, uygulama araç –gereçleri ve diğer bilimsel kaynaklarla desteklenen ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olmak</p>	<p>- Alanında edindiği ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri kullanabilmek,</p> <p>- Alanındaki kavram ve düşünceleri bilimsel yöntemlerle inceleyebilmek, verileri yorumlayabilmek ve değerlendirebilmek, sorunları tanımlayabilmek, analiz edebilmek, kanıtlara ve araştırmalara dayalı çözüm önerileri geliştirebilmek.</p>	<p>- Uygulamada karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunları çözmek için bireysel ve ekip üyesi olarak sorumluluk alabilmek,</p> <p>- Sorumluluğu altında çalışanların mesleki gelişimine yönelik etkinlikleri planlayabilmek ve yönetebilmek</p>	<p>- Edindiği bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirebilmek, öğrenme gereksinimlerini belirleyebilmek ve öğrenmesini yönlendirebilmek.</p>	<p>- Alanıyla ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirebilmek; düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak aktarabilmek,</p> <p>- Düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşabilmek,</p> <p>- Bir yabancı dili kullanarak alanındaki bilgileri izleyebilmek ve meslektaşları ile iletişim kurabilmek (“European Language Portfolio Global Scale”, Level B1)</p> <p>- Alanının gerektirdiği düzeyde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanabilmek (“European Computer Driving Licence”, Advanced Level).</p>	<p>- Alanı ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması, duyurulması ve uygulanması aşamalarında toplumsal, bilimsel ve etik değerlere sahip olmak,</p> <p>- Sosyal hakların evrenselliğine değer veren, sosyal adalet bilincini kazanmış, kalite yönetimi ve süreçleri ile çevre koruma ve iş güvenliği konularında yeterli bilince sahip olmak.</p>

TYYÇ Sağlık Temel Alanı Yeterlilikleri (Akademik Ağırlıklı)
6. Düzey (LİSANS Eğitimi)

TYYÇ
DÜZEYİ

BİLGİ

-Kuramsal
-Olgusal

1-Sağlık alanındaki temel ve güncel bilgileri içeren ders kitapları, uygulama araç-gereçleri ve multimedya eğitim araç gereçleri ile diğer kaynaklarla desteklenen ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahiptir.
2-Bilginin doğası, kaynağı, sınırları, doğruluğu, güvenilirliği ve geçerliliğini değerlendirme bilgisine sahiptir.
3-Sağlık alanındaki bilimsel bilgiye ulaşma, güncel literatürü izleme, değerlendirme ve uygulayabilme bilgisine sahiptir.

BECERİLER

-Bilişsel
-Uygulamalı

1-Sağlık alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri kullanarak bilimsel olarak kanıtlanmış verileri yorumlar ve değerlendirir, sorunları tanımlar, analiz eder, araştırmalara ve kanıtlara dayalı mesleki ve etik değerleri gözeterek çözüm önerileri geliştirir, bilgiyi paylaşır, ekip çalışması yapar.
2-Sağlık ve araştırma alanı ile ilgili bilgi teknolojilerini kullanır.
3-Sağlık alanında edindiği ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri kullanarak birey, aile ve topluma yönelik sağlık eğitimi yapar.
4-Alanına özgü sorunlara bilimsel veriler/kanıtlar doğrultusunda çözüm üretir.

Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği

1-Sağlık alanı ile ilgili sahip olduğu ileri düzeydeki bilgi birikimini kullanarak bir çalışmayı bağımsız olarak yürütür ve bu alanda çalışan diğer meslek grupları ile işbirliği içinde ekip üyesi olarak sorumluluk alır.
2-Sağlık alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunları çözmek için bireysel ve ekip üyesi olarak sorumluluk alır.
3-Sorumluluğu altında çalışanların bir proje çerçevesinde gelişimlerine yönelik etkinlikleri planlar, yönetir ve süreci izleyip değerlendirir.
4-Alanına özgü bilimsel bilgi üretme sorumluluğunu yerine getirir/tanımlayıcı düzeyde araştırma yapar.

Öğrenme Yetkinliği

1-Sağlık alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir.
2-Öğrenme hedeflerini belirler ve öğrenmeyi öğrendiğini gösterir.
3-Öğrenme kaynaklarını belirler, kaynaklara etkin/hızlı erişir.
4-Yaşam boyu öğrenmeyi benimsediğini gösterir, gelişime açıktır ve bu davranışı devam ettirir.
5-Bilgiye ulaşma yollarına karar verir ve uygular.

YETKİNLİKLER

İletişim ve Sosyal Yetkinlik

1-Sağlık alanı ile ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirir; düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak aktarır; ilgili kişi ve kurumların düşüncelerini, istek ve beklentilerini dinler.
2-Sağlık alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek ekip çalışması içinde uzman sürecin etkin bir elemanı olarak uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşır.
3-Toplumsal sorumluluk bilinci ile yaşadığı sosyal çevre için diğer meslek grupları ile işbirliği içinde proje ve etkinlikler düzenler ve bunları uygular.
4-Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü B1 Genel Düzeyinde kullanarak alanındaki bilgileri izler ve meslektaşları ile iletişim kurar.
5-Alanının gerektirdiği en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı Düzeyinde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanır.
6-Sağlık alanında toplumun ve dünyanın gündemindeki olayları/gelişmeleri izler ve değerlendirir.
7-Sözlü ve yazılı olarak etkili iletişim kurar.
8-Kültürlerarası iletişim kurma bilgi ve becerisine sahiptir.
9-Mesleki aktivite ve uygulamalarını etkin ve güvenli şekilde belgeler/doğru ve etkili kayıt tutar.

Alana Özgü Yetkinlik

1-Sağlık alanı ile ilgili verileri toplar, yorumlar, uygular ve sonuçlarının duyurulması aşamalarında ilgili disiplinlerden kişilerle işbirliği yapar ve toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerlere uygun hareket eder.
2-Kalite yönetimi ve süreçlerine uygun davranır ve bu süreçlere katılır.
3-Bebek ve çocukları da kapsayacak şekilde, birey ve halk sağlığı, çevre koruma ve iş güvenliği konularında yeterli bilince sahiptir ve uygular.
4-Birey olarak görev, hak ve sorumlulukları ile ilgili yasa, yönetmelik, mevzuata ve mesleki etik kurallarına uygun davranır.
5-Profesyonel kimliği ile meslektaşlarına rol model ve topluma örnek olur.
6-Sağlıklı ve/veya hasta bireyin yapısı, fizyolojik fonksiyonları ve davranışları; bireyin sağlığı ile fiziksel ve sosyal çevresi arasındaki ilişkisini anlamaya yetkindir.
7-Mezuniyet sonrası kurum içi, yerel, ulusal ve uluslararası eğitimlere katılır; bunları kredilendirir ve belgeler.
8-Etik ilkelerin ve etik kurulların eğitim- uygulama ve araştırma alanlarında birey ve toplum için önemini bilir.

**6
LİSANS**

**EQF-LLL:
6. Düzey**

**QF-EHEA:
1. Düzey**

TYYÇ Sağlık Temel Alanı Yeterlilikleri (Mesleki Ağırlıklı)
6. Düzey (LİSANS Eğitimi)

TYYÇ DÜZEYİ	BİLGİ	BECERİLER	YETKİNLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
	<p>-Kuramsal -Olgusal</p>	<p>-Bilişsel -Uygulamalı</p>	<p>1-Sağlık alanı ile ilgili sahip olduğu bilgi birikimini kullanarak bir çalışmayı bağımsız olarak yürütür ve bu alanda çalışan diğer meslek grupları ile işbirliği içinde ekip üyesi olarak sorumluluk alır.</p> <p>2-Sağlık alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemez karmaşık sorunları çözmek için bireysel ve ekip üyesi olarak sorumluluk alır.</p> <p>3-Sorumluluğu altında çalışanların bir proje çerçevesinde gelişmelerine yönelik etkinlikleri planlar ve yönetir ve süreci izleyip değerlendirir.</p>	<p>1-Sağlık alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir.</p> <p>2-Öğrenme gereksinimlerini ve öğrenme kaynaklarını belirler, kaynakları etkin kullanarak öğrenmesini yönlendirir.</p> <p>3-Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirir ve davranışa dönüştürür.</p>	<p>1-Sağlık alanı ile ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirir; düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak aktarır, ilgili kişi ve kurumların düşüncelerini, istek ve beklentilerini alır.</p> <p>2-Sağlık alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek, ekip çalışması içinde ve sürecin etkin bir elemanı olarak, uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşır.</p> <p>3-Toplumsal sorumluluk bilinci ile yaşadığı sosyal çevre için diğer meslek grupları ile işbirliği içinde proje ve etkinlikler düzenler ve bunları uygular.</p> <p>4-Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü B1 Genel Düzeyinde kullanarak alanındaki bilgileri izler ve meslektaşları ile iletişim kurar.</p> <p>5-Alanının gerektirdiği en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı İleri Düzeyinde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanır.</p> <p>6-Sağlık alanında toplumun ve dünyanın gündemindeki olayları/gelişmeleri izler ve değerlendirir.</p> <p>7-Sözel ve yazılı olarak kendini etkin ifade eder.</p>	<p>1-Sağlık alanı ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması, uygulanması ve sonuçlarının duyurulması aşamalarında ilgili disiplinlerden kişilerle işbirliği yapar ve toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerlere uygun hareket eder.</p> <p>2-Kalite Yönetimi ve Süreçlerine uygun davranır ve katılır.</p> <p>3-Birey ve halk sağlığı, çevre koruma ve iş güvenliği konularında yeterli bilince sahiptir ve uygular.</p> <p>4-Birey olarak görev, hak ve sorumlulukları ile ilgili yasa, yönetmelik, mevzuata ve mesleki etik kurallarına uygun davranır.</p> <p>5-Dış görünüm, tavır, tutum ve davranışları ile topluma örnek olur.</p> <p>6-Sağlıklı ve hasta bireyin yapısını, fizyolojik fonksiyonlarını ve davranışlarını ve sağlık ile fiziksel ve sosyal çevre arasındaki ilişkiyi ileri düzeyde kavrama bilgisine sahiptir.</p> <p>7-Sağlık personeline ilişkin uygulama eğitimine katılabilme yeteneğine ve bu personelle çalışma deneyimine sahiptir.</p> <p>8-Programın özünü ve amacına uygun olarak planlanmış, kendi alanında nitelikli yetkililer tarafından denetlenen yerlerde klinik uygulamalar yaparak yeterli bir klinik deneyime sahiptir.</p> <p>9-Diğer sağlık disiplinleri ile çalışabilme deneyimine sahiptir.</p> <p>10-Amaca uygun program, planlama, yürütme ve değerlendirmede uluslararası standartlarda mesleki otonomisini kullanır, klinik uygulamalar yapacak yeterli deneyime sahiptir.</p>
6 LİSANS						
EQF-LLL:						
6. Düzey						
QF-EHEA:						
1. Düzey						

ÖRNEKLER

Bilgi Kuramsal-Olgusal

TYÇÇ-1-Sağlık alanındaki temel ve güncel bilgileri içeren ders kitapları, uygulama araç-gereçleri ve multimedya eğitim araç gereçleri ile diğer kaynaklarla desteklenen ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahiptir.

- *PÇ: Hemşirelik alanına özgü güncel kuramsal ve uygulamalı bilgiye sahiptir.*

TYÇÇ-3-Sağlık alanındaki bilimsel bilgiye ulaşma, güncel literatürü izleme, değerlendirme ve uygulayabilme bilgisine sahiptir.

- *PÇ: Sağlık hizmetleri ve hemşirelik alanındaki kanıta dayalı araştırma sonuçları ve bilgiyi, bakım standartları ile yenileşimi (inovasyon) hemşirelik bakımında kullanabilme.*

ÖRNEKLER

Beceriler Bilişsel- Uygulamalı

TYÇÇ-1-Sağlık alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri kullanarak bilimsel olarak kanıtlanmış verileri yorumlar ve değerlendirir, sorunları tanımlar, analiz eder, araştırmalara ve kanıtlara dayalı mesleki ve etik değerleri gözeterak çözüm önerileri geliştirir, bilgiyi paylaşır, ekip çalışması yapar.

- *PÇ: Birey, aile ve topluma hemşirelik alanında kuramsal, kanıta dayalı ve uygulamalı bilgileri kullanarak, bütüncül bir yaklaşımla ve hemşirelik sürecini kullanarak kültüre duyarlı hemşirelik bakımı verebilme*
- *PÇ: Sağlık bakım gereksinimlerini bütüncül bir yaklaşımla mesleki değerler ve etik ilkelere uygun bir şekilde karşılayabilme*
- *PÇ: Mesleki uygulamalarında eleştirel düşünme becerisini ve bilimsel sorun çözme yaklaşımını kullanabilme.*
- *PÇ: Sağlık ekibinin üyeleri ve diğer disiplinlerle işbirliği içinde çalışabilme.*

TYÇÇ-2-Sağlık ve araştırma alanı ile ilgili bilgi teknolojilerini kullanır.

- **PÇ:** Mesleki uygulama, eğitim, yönetim ve araştırmalarda bilişim ve bakım teknolojilerini kullanabilme

ÖRNEKLER

Beceriler

Bilişsel- Uygulamalı

TYÇÇ-3-Sağlık alanında edindiği ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri kullanarak birey, aile ve topluma yönelik sağlık eğitimi yapar.

- *PÇ: Hemşirelik uygulamalarında öğrenme-öğretme ve yönetim sürecini kullanabilme*

TYÇÇ-4-Alanına özgü sorunlara bilimsel veriler/kanıtlar doğrultusunda çözüm üretir.

- *PÇ: Sağlık hizmetleri ve hemşirelik alanındaki kanıta dayalı araştırma sonuçları ve bilgiyi, bakım standartları ile yenileşimi (inovasyon) hemşirelik bakımında kullanabilme.*

ÖRNEKLER

Yetkinlikler

Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme

TYÇÇ-1-Sağlık alanı ile ilgili sahip olduğu ileri düzeydeki bilgi birikimini kullanarak bir çalışmayı bağımsız olarak yürütür ve bu alanda çalışan diğer meslek grupları ile işbirliği içinde ekip üyesi olarak sorumluluk alır.

- *PC: Hemşirelik mesleğinin ve güvenli ve kaliteli bakımın gelişimine katkı sağlayacak etkinliklerde sorumluluk alarak yenileşime ve değişime liderlik edebilme*

TYÇÇ-2-Sağlık alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunları çözmek için bireysel ve ekip üyesi olarak sorumluluk alır.

- *PC: Sağlığın korunması, geliştirilmesi, sürdürülmesi ve savunuculuğu konusunda sorumluluk üstlenebilme*
- *PC: Toplum sağlığını kitlesel olarak etkileyen doğal afet, salgın vb. durumlarda hemşirelik bakım önceliklerini belirleyerek kriz yönetiminde aktif rol alabilme*

TYÇÇ-4-Alanına özgü bilimsel bilgi üretme sorumluluğunu yerine getirir/tanımlayıcı düzeyde araştırma yapar.

- *PC: Araştırmalarda yer alarak hemşireliğe özgü bilimsel bilgi üretme sorumluluğunu yerine getirebilme*

ÖRNEKLER

Yetkinlik Öğrenme Etkinliği

TYÇÇ- 1-Sağlık alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir.

- *PC: Mesleki uygulamalarında eleştirel düşünme becerisini ve bilimsel sorun çözme yaklaşımını kullanabilme*

TYÇÇ-4-Yaşam boyu öğrenmeyi benimsediğın gösterir, gelişime açıktır ve bu davranışı devam ettirir.

- *PC: Yaşam boyu öğrenmeyi benimseyerek mesleki gelişimini sürdürebilme*
- *PC: Alanıyla ilgili mesleki gelişim programlarını izlemede kararlı olabilme*

TYÇÇ-5-Bilgiye ulaşma yollarına karar verir ve uygular.

- *PC: Alanıyla ilgili güncel bilgileri edinmeye/teknolojilerin kullanımına yönelik eğitim programlarına katılabilme*

ÖRNEKLER

Yetkinlik İletişim ve Sosyal Yetkinlik

TYÇÇ-2-Sağlık alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek ekip çalışması içinde ve sürecin etkin bir elemanı olarak uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşır.

- **PC:** *Hemşirelik mesleğinin ve güvenli ve kaliteli bakımın gelişimine katkı sağlayacak etkinliklerde sorumluluk alarak yenileşime ve değişime liderlik edebilme*
- **PC:** *Sağlık politikalarının, kurumsal kalite sistemlerinin geliştirilmesi, uygulanması, değerlendirilmesi ve sürekli iyileştirilmesinde rol üstlenebilme*
- **PC:** *Güvenli ve kaliteli sağlık bakımının sunulması ve geliştirilmesinde örgütsel yapı ve sistemlere liderlik edebilme*

TYÇÇ- 4-Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü B1 Genel Düzeyinde kullanarak alanındaki bilgileri izler ve meslektaşları ile iletişim kurar.

- **PC:** *Bilimsel bilgiye ulaşabilecek ve etkili iletişim kurabilecek düzeyde en az bir yabancı dili kullanabilme*

ÖRNEKLER

Yetkinlik

Alana Özgü Yetkinlik

TYÇÇ- 1-Sağlık alanı ile ilgili verileri toplar, yorumlar, uygular ve sonuçlarının duyurulması aşamalarında ilgili disiplinlerden kişilerle işbirliği yapar ve toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerlere uygun hareket eder.

- *PÇ: Birey, aile ve topluma hemşirelik alanında kuramsal, kanıta dayalı ve uygulamalı bilgileri kullanarak, bütüncül bir yaklaşımla ve hemşirelik sürecini kullanarak kültüre duyarlı hemşirelik bakımı verebilme*
- *PÇ: Hemşirelik mesleğinin ve güvenli ve kaliteli bakımın gelişimine katkı sağlayacak etkinliklerde sorumluluk alarak yenileşime ve değişime liderlik edebilme*
- *PÇ: Toplum sağlığını kitleysel olarak etkileyen doğal afet, salgın vb. durumlarda hemşirelik bakım önceliklerini belirleyerek kriz yönetiminde aktif rol alabilme*

TYÇÇ-4-Birey olarak görev, hak ve sorumlulukları ile ilgili yasa, yönetmelik, mevzuata ve mesleki etik kurallarına uygun davranır.

- *PÇ: Hemşirelik eğitimi, uygulamaları, araştırmaları ve yönetiminde insan hakları ve onuruna saygılı ve ilgili mevzuata, mesleki değerlere ve etik ilkelere uygun davranabilme*

-
- Bölümünüzle ilgili TYYÇ Temel Alan Yeterlilikleri kapsamındaki bilgi, beceri ve yetkinliklerle bunlara ilişkin alt boyutlar, Bologna Bilgi Paketinde «TYÇÇ&Program Yeterlilikleri» sekmesi tıklandığı zaman otomatik olarak görünmektedir.

Ders Bilgi Paketinin Oluşturulması «Öğrenme Çıktılarının Yazılması»

AVRUPA YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ
(EQF)

TÜRKİYE YÜKSEK ÖĞRETİM
YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ (TYYÇ)

Temel Alan
Yeterlilikleri

Temel Alan
Yeterlilikleri

Temel Alan
Yeterlilikleri

Temel Alan
Yeterlilikleri

Program Çıktıları
(Program Yeterlilikleri)

Program Çıktıları
(Program Yeterlilikleri)

Program Çıktıları
(Program Yeterlilikleri)

Program Çıktıları
(Program Yeterlilikleri)

Ders

Ders

Ders

Ders

Öğrenme Çıktıları

Öğrenme Çıktıları

Öğrenme Çıktıları

Öğrenme Çıktıları

İş Yüğü
AKTS Kredisi

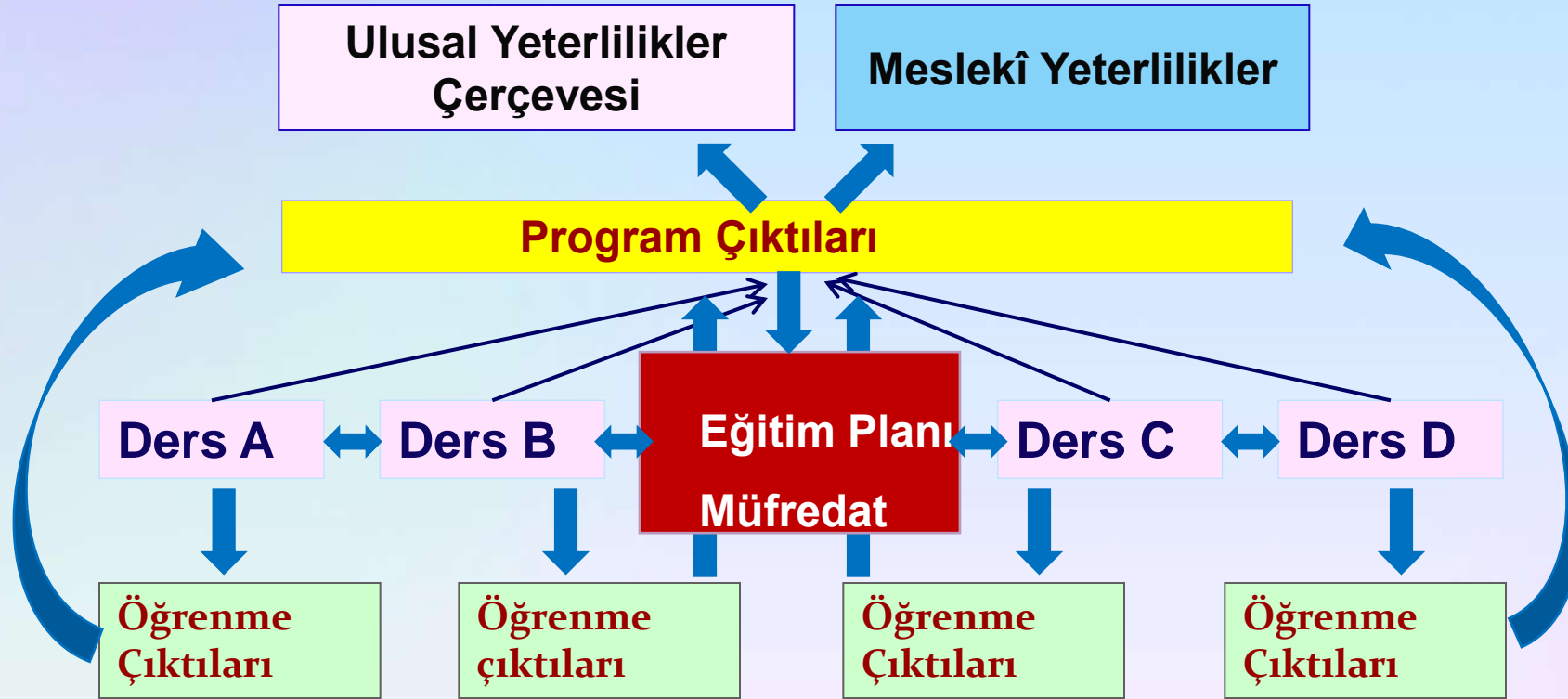
İş Yüğü
AKTS Kredisi

İş Yüğü
AKTS Kredisi

İş Yüğü
AKTS Kredisi

PROGRAM (BÖLÜMLER) NE YAPMALI?

Örnek Program: A Üniversitesi B Bölümü

Öğrenme çıktısı, öğrenenin ne öğrenmesi gerektiğinin beklentisidir. - **Çıktı Temelli Öğrenme**
Öğretenin ne anlattığına değil, öğrenenin ne kazandığına dayanan öğrenmedir. – **aktif öğrenme**

HER BİR DERS İÇİN YAPILACAKLAR

- Dersin Amacı - **Öğreten**
- Ders çıktıları (kazanımları) – **Öğrenci**
- Öğretim yöntem ve tekniklerin belirlenmesi
- Ölçme - değerlendirme yöntemlerinin belirlenmesi
- Ders içeriğinin- haftalık ders akışının belirlenmesi
- **Öğrenci iş yükünün belirlenmesi**
- **AKTS kredisi**

Dersin Amacının Belirlenmesi

- Dersin amacı «**Niçin?**» sorusuna yanıt verir. Aynı zamanda «**Nasıl?**» ve «**Ne?**» sorularının yanıtlanmasına olanak verir.
- Öğretim- öğrenme ve değerlendirmenin bütünleştirilmesi için zemin hazırlar.

Dersin Amacının Belirlenmesi

- **Öğrenim Amaçları:** öğrenci odaklı olup, öğrencilerin ulaşacakları sonuçları açıklayan kapsamlı cümlelerdir. Öğrenimin amaçları kapsamında tek bir hedefe yer verilebileceği gibi daha fazla hedefe de yer verilebilir.
- **Öğrenimin Hedefleri:** öğrenimin hedefi öğrencinin bir öğrenim deneyimini başarıyla tamamladıktan sonra öğrencide oluşacak değişikliği açıklayan bir kavramdır.

Amaçların Yazılması

- Amaç yazılırken öğretmenin performansı yerine öğrencinin performansı tanımlanmalıdır. Öğretim sonunda öğrencinin ne yapacağını gösterecek şekilde yazılmalıdır.
- *«Bu ders öğrenciye, eğitim/öğretim ilke ve yöntemleri, temel ve mezuniyet sonrası hemşirelik eğitimi de dahil olmak üzere birey/ grup/ toplumların, sağlık/ hastalık/ profesyonellik ile ilgili öğrenme gereksinimlerini değerlendirme, eğitim/öğretim sürecini planlama, uygulama ve izlemeye yönelik bilgi, beceri ve tutumları kazandırmayı amaçlar.»*
- *«Bu ders, öğrencinin temel hemşirelik bakım ve uygulamalarına ilişkin tutum, davranış ve becerilerinin geliştirilmesini amaçlar.»*
- *«Tedavi yönetimi ve bakımı konusunda eğitimle hastaların tedavi ve bakım kararlarına , öz bakımlarına aktif olarak katılmaları, tedavi sürecinde sağlık ekibi ile işbirliği yapmaları amaçlanmaktadır.»*

ÖĞRENME ÇIKTISI

- **Öğrenme Çıktıları:** Eğitim programı sonunda öğrencilerin kazanacağı davranışları açıklar. Öğrenci odaklı olup eğitim programı sonunda öğrencinin ne ortaya koyacağını gösterir.
- **Öğrenme sürecinin sonunda öğrencilerin neleri bilecekleri ya da yapabileceklerini açıklayan ifadelerdir.**
- Öğrenme çıktıları planlı, düzenli öğrenme ve öğretme yaşantıları yoluyla öğrencilere kazandırılması düşünülen bilgi, beceri, tutum, alışkanlık, değer, ve yeterlikler ile gözlenebilir ve ölçülebilir şekilde tanımlanır.

Öğrencim, bu dersin
sonunda hangi özelliklere
sahip olmalıdır

ÖĞRENME ÇIKTISI NE KAZANDIRIR?

- Uygun öğrenme ortamlarının tasarlanmasına yardımcı olur.
- Değerlendirme sürecinde neyin ölçüleceğini gösterir.
- Öğrenciye nasıl bir eğitimden geçeceği, ne tür yeterlikler kazanacağı konusunda önceden bilgi edinme olanağı sağlar.
- Süreci **konu merkezli** (öğretim elemanı ne öğretecek?) olmaktan çıkarıp, **ürün ağırlıklı** (süreci tamamlayan öğrenci neler yapabilecek) olmaya doğru iter.

ÖĞRENME ÇIKTISI

- **Öğrenim Çıktıları; öğretenin niyetinden daha çok öğrenenin başardıklarına odaklanmaktadır.**
- **Öğrenim Çıktıları; öğrenenin bir öğrenme etkinliğinin sonunda ortaya koyabildiklerine ağırlık vermektedir.**

Öğretim elemanının değil,
öğrencilerin yapacaklarını ifade
etmelidir.

ÖĞRENME ÇIKTISI

- Öğrenme çıktıları öğrenci davranışına dönüştürülecek ve öğrenme özelliğini belirtecek nitelikte yazılmalıdır.
- Öğrenme çıktıları öğretim yöntem ve tekniklerini belirlemede yol gösterici, ölçülebilir ve programın düzeyine uygun olmalıdır.

ÖĞRENME ÇIKTISI YAZMAK

- Öğrenme çıktıları yazılırken öncelikle kazandırılmak istenen özellikler tanımlanmalıdır.

Kazandırılmak istenen özellik bilgi mi, beceri mi ya / ya da tutum mu

- Bu soruya verilen yanıt, öğrenme çıktılarının ilgili alan dikkate alınarak yazılmasını gerektirir.

ÖĞRENME ÇIKTISI

- Öğrenciye kazandırılmak üzere seçilen bu özellikler **bilgi, beceri ya / ya da tutum olabilir.**

ÖĞRENME ÇIKTISI YAZMAK

- Öğrenme çıktıları planlı, düzenli öğrenme ve öğretme yaşantıları yoluyla öğrencilere kazandırılması düşünülen bilgi, beceri, tutum, alışkanlık, değer, ve yeterlikler ile gözlenebilir ve ölçülebilir şekilde tanımlanır.
- **Öğrencilerin ihtiyaçları ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak basitten karmaşığa, kolaydan zora şeklinde yazılmalıdır.**
- **Ön görülen zaman (bir ders saati gibi) ve öğrenci düzeyi dikkate alınarak hazırlanmalıdır.**

ÖĞRENME ÇIKTISI YAZMAK

- Bir ders ya da modül için en fazla 6-8 (10) tane olmalı, genellikle birkaç cümle ile ifade edilmelidir.
- Öğrenme çıktısı genel olmalıdır. Spesifik öğrenme çıktısı gerçekçi olmaz, sayıyı artırır.

Okuduğunu tam ve doğru olarak anlayabilme

- *Verilen bir metne uygun başlık bulma (söyleme, yazma, önerilenler arasından seçip işaretleme)*
- *Okuduğu bir metnin ana fikrini bulma*
- *Ana fikrin belirtildiği cümle ya da paragrafı bulma*
- *Ana fikri destekleyen yardımcı fikirleri bulma*

ÖĞRENME ÇIKTISI YAZMAK

- Öğrencinin yapması gereken öğrenmeyi tanımlayan bir **eylem fiiliyle** yazılmalıdır.

Örnek:

- *Bir cümlede kullanılan dilbilgisi öğelerine **ad verebilme.***
- *Bir video kayıt cihazını işlem basamaklarına uygun olarak **çalıştırabilme***
- *Politik konularda ifade edilen görüşleri **karşılaştırabilme***

ÖĞRENME ÇIKTISI YAZMAK

- Her bir öğrenme çıktısı için yalnızca bir fiil kullanılmalıdır. «.....söyleyebilme», «.....eşleştirebilme» gibi.
 - Öğrenme çıktılarını ifade eden cümlenin sonunda **-ebilme** eki ile biten bir bileşik kelime bulunmalıdır. Bu ek kelimeye güç, yetenek, beceri anlamlarından birini verir.
 - Belirsiz fiillerden kaçınılmalıdır. “bilir, anlar” gibi.
-

ÖĞRENME ÇIKTISI YAZMAK

- Öğrenme çıktısı öğretim elemanının değil, öğrencinin yapacaklarını göstermelidir.
 - *Temel kontrol algoritmaları ile ilgili işlemleri yapma becerisi kazandırmak*
 - *Temel kontrol algoritmaları ile ilgili işlemleri **yapabilme***
 - *Deneysel analizde parametrik inceleme yapmayı öğretmek*
 - *Deneysel analizde parametrik inceleme **yapabilme***
 - *bilişim teknolojilerini tanıyabilme /sayabilme (tanınması beklenir).*
 - *yazılım - donanım ve işletim sistemleri ile ilgili temel kavramları açıklayabilme /tanımlayabilme (açıklaması beklenir).*
 - *bilişim sistemleri güvenliğini ve ilgili etik kavramlarını günlük yaşamında uygulayabilme (uygulaması beklenir).*
-

ÖĞRENME ÇIKTISI YAZMAK

- Öğrenme çıktılarının diğer önemli bir niteliği, açık ve anlaşılır olmasıdır. İyi belirtilmiş bir öğrenme çıktısında, belirlenen eylemi ya da davranışı açıkça tanımlayan bir fiil bulunmalıdır.
- Öğrenme çıktısı bir ders ya da ünite başlığı olmamalıdır.
 - ~~Sindirim sistemini bilme~~
 - *Sindirim sistemini oluşturan organların işlevlerini açıklayabilme*
 - ~~Kamu hizmetleri ve kamu hizmetlerinin görülme usulleri~~
 - *Kamu hizmetleri ve kamu hizmetlerinin görülme usullerini açıklayabilme*
 - *Maliyet sistemleri ve maliyet hesaplama yöntemleri kapsamında sipariş, safha ve standart maliyet yönetimlerini ~~bilebilme~~*
 - *Maliyet sistemleri ve maliyet hesaplama yöntemleri kapsamında sipariş, safha ve standart maliyet yönetimlerini kullanabilme*
 - *Gelir ve harcama teorilerinden haberdar ~~olmak~~*
 - *Gelir ve harcama teorilerini açıklayabilme*

ÖĞRENME ÇIKTISI YAZMAK

- Öğrenme çıktıları hem sınıf içinde etkinliğe dönüştürebilir hem de ölçülebilir olmalıdır.
 - *Örnek bir vaka üzerinden etik sorunları analiz edebilme*
 - *Bir medya metninde yer alan dramaturji ilkelerini tahmin edebilme*
- **Bu nedenle öğretme-öğrenme etkinliği sonunda kazanılacak davranışın ölçülebilir-gözlenebilir bir fiille ifade edilmesi gerekir. Aksi halde, davranışın oluşup oluşmadığını belirlemek mümkün olmayacaktır.**
 - *Yaratıcı düşünme (Yanlış)*
 - *Orijinal bir endüstriyel ürün tasarlayabilme (Doğru)*

ÖĞRENME ÇIKTISI YAZMAK

- **Öğrenme çıktıları bir içerik ile bağlantılı olacak şekilde yazılmalıdır.**
 - *Bireyi tanıma tekniklerinden yararlanarak problem çözebilme*
 - *İleri istatistik işlemlerden yararlanarak problem çözebilme*
 - **Öğrenme çıktıları kapsamlı aynı zamanda sınırlı olmalıdır.**
 - *Tartışma tekniklerini etkili bir şekilde kullanabilme*
 - ~~*Atatürk'ün doğum ve ölüm tarihlerini hatırlayabilme*~~
 - *Atatürk'ün okul hayatı ile ilgili olguları hatırlayabilme*
-

DİKKAT!...

- İlgili programa/derse ilişkin öğrenme çıktılarının programın/dersin tüm sonuçlarıyla ilgili olmasına dikkat edilmelidir.
- Öğrenme çıktıları yazılırken, sonuçların gerçekleştirileceği zaman çizelgesine dikkat edilmelidir. Her zaman için öğrenme çıktılarının mevcut olan kaynaklar ve zaman içerisinde tamamlanmasının ne kadar mümkün olabileceğine dikkat edilmelidir.

DİKKAT!...

- **Öğrenme çıktıları yazarken bunların nasıl değerlendirileceğini düşünölmelidir. Diğer bir deyişle, öğrencilerin bu öğrenme çıktısına ulaşip ulaşmadığının nasıl değerlendirilmesi gerektiği üzerinde durulmalıdır.**
 - Öğrenme çıktıları çok genişse bunları etkili bir şekilde değerlendirmek zor olacaktır. Öğrenme çıktıları çok sınırlı olduğu takdirde, öğrenme sonuçları listesi oldukça uzun ve detaylı olabilir.
- **Öğrenme çıktıları bitirmeden önce, çalışma arkadaşları ile, yazılan öğrenme çıktılarının ne kadar uygun olduğu tartışılmalıdır.**

Bilişsel Alan

bilgilerle ve bilgilerden doğan zihin yetenekleri ile ilgilidir.

Duyuşsal Alan

insanın geliştirdiği duygu ve değerlerle ilgilidir.

Psiko-motor Alan

insanın kas ve zihin koordinasyonu ile yaptığı becerilerle ve onların temel öğeleriyle ilgilidir.

HEDEFLERİN TAKSONOMİSİ

BİLİŞSEL ALAN

- 1 • Bilgi
- 2 • Kavrama
- 3 • Uygulama (bilgiyi kullanma)
- 4 • Analiz
- 5 • Sentez
- 6 • Değerlendirme

DUYUŞSAL ALAN

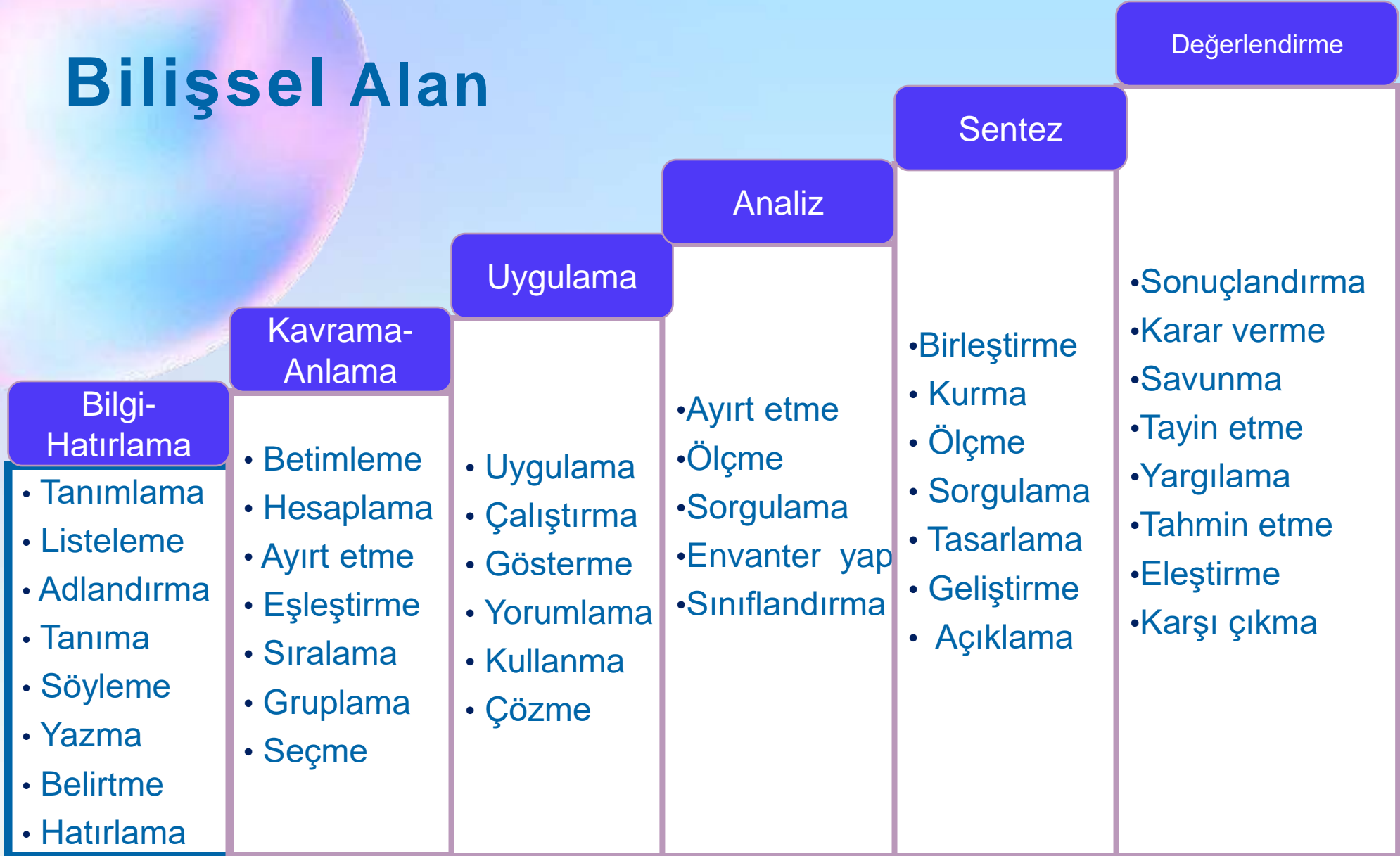
- 1 • Alma /Algılama
- 2 • Yanıtlama /Tepkide bulunma
- 3 • Değer biçme / Değer verme
- 4 • Organize etme
- 5 • Belirleme /Karakterize etme-

DEVİNİMSEL ALAN

- 1 • İmitasyon (Taklit etme)/ Uyarılma
- 2 • Manipülasyon (işleme)/ Klavuzlama
- 3 • Doğruluk (hatasızlaştırma)/ Beceri haline getirme
- 4 • Ekleme (artikülasyon)/ Duruma uydurma
- 5 • Benimseme (Yerileştirme)/ Yaratma

Bu hiyerarşik düzende, her düzey, öğrencinin o düzeydeki ya da o düzeyin altındaki düzeylerdeki yapabilme becerisine bağlıdır.

Bilişsel Alan

Bilişsel Alan Seviyeleri

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz Etme	Değerlendirme	Yaratma
Tanır (Recognizes)	Açıklar (Explains)	Kullanır (Uses)	Analiz eder (Analyzes)	Sentezler (Synthesizes)	Tasarlar (Designs)
Tanımlar (Defines)	Özetler (Summarizes)	Çözer (Solves)	Karşılaştırır (Compares)	Değerlendirir (Evaluates)	Geliştirir (Develops)
Hatırlar (Recalls)	Sınıflandırır (Classifies)	Gösterir (Demonstrates)	Gruplar (Groups)	Birleştirir (Combines)	Oluşturur (Composes)
Listeler (Lists)	Karşılaştırır (Compares)	Hesaplar (Calculates)	Bağlantı Kurar (Connects)	Kodlar (Codes)	Modeller (Models)
Söyler (States)	Yorumlar (Interprets)	Uygular (Applies)	Örüntü Çıkarır (Reveals Patterns)	Geliştirir (Improves)	Simüle eder (Simulates)
Belirler (Identifies)	Örneklendirir (Exemplifies)	Kurar (Sets up)	Kategorize eder (Categorizes)	Karar verir (Determines)	Yeniden düzenler (Rearranges)
Adlandırır (Names)	Farklılaştırır (Differentiates)	Test eder (Tests)	İnceler (Examines)	Bütçeler (Budgets)	İnşa eder (Constructs)
Seçer (Selects)	Değiştirir (Modifies)	Dener (Tries)	Farklılaştırır (Differentiates)	Doğrular (Validates)	Yaratır (Creates)
Etiketler (Labels)	Gözden geçirir (Reviews)	Çizer (Draws)	Araştırır (Investigates)	Onaylar (Confirms)	Üretir (Produces)
Sıralar (Sorts)	Yeniden yazar (Rewrites)	Uyarlar (Adapts)	Ayırır (Separates)	Seçer (Chooses)	
Eşleştirir (Matches)	Tartışır (Discusses)	Yapar (Performs)	İlişkilendirir (Correlates)	Önerir (Proposes)	
Yazar (Writes)	Anlatır (Describes)	Türetir (Derives)	Parçalara böler (Breaks down)	Savunur (Defends)	

Bloom Taksonomisi Bilişsel Alan Seviyeleri (Anderson ve Krathohl, 2001)

Bilgi: anlama ya da kavramaya gerek duymadan gerçeklerin anımsanması olarak ifade edilebilir.

- *Klasik Osmanlı mimarisiyle ilgili temel kavramları tanımlayabilme*
- *Alan ölçme birimlerini tanıyabilme*
- *Hipertansiyona yol açan faktörleri sıralayabilme*
- *Bir planın değerlendirilmesinde kullanılan temel ölçütleri hatırlayabilme*

Kavrama: öğrenilen bilgiyi anlama ve yorumlama yeteneği olarak ifade edilebilir. Bilgiyi özümseme, içselleştirme

- *Çevre ve insan sağlığı arasındaki ilişkiyi yorumlayabilme*
- *Kafa travması geçiren hastanın transportu için gerekli temel noktaları açıklayabilme*
- *Elektronik ticaretin gelişmesindeki hedefleri açıklayabilme*

Uygulama: öğrenilenleri yeni durumlara uygulama veya fikirleri ve kavramları problem çözebilmek için işler hale getirme becerisidir.

- *19. yüzyılda Türkiye’de meydana gelen önemli olayların zaman çizelgesini oluşturur*
- *..... ile ilgili temel sorunların çözümünde ilkeleri kullanabilme*
- *Klinik tanıyı belirlemek için kanıta dayalı ilkeleri kullanabilme*
- *Karmaşık endüstriyel süreçlerde enerji kullanım etkinliğinin analizi için gelişmiş teknikleri uygulayabilme*

Analiz: bilgiyi bileşenlerine ayırabilme, yani fikirleri ve aralarındaki ilişkileri arayabilme becerisidir.

- *Toplumun belirli davranışları neden suç olarak gördüğünü analiz edebilme*
- *Değişik elektronik ticari modelleri karşılaştırarak ve farklılıklarını tespit edebilme*
- *m, km, % ve oran olarak haritadan eğimi hesaplayabilme*
- *Sosyal rollerin zaman içerisindeki değişimini inceleyebilme*
- *Hastalıkları oluşturan etmenler arasındaki ilişkiyi saptayabilme*
- *Çevre kirliliğine yol açan nedenleri tespit edebilme*

Sentez: parçaları birleştirebilme (bir araya getirebilme) yeteneğidir.

- *Sağlıklı iletişim ve insan ilişkileri kurabilmek için yeni bir yöntem oluşturabilme*
 - *Hastanın gereksinimlerine yönelik bireyselleştirilmiş bakım planı geliştirebilme*
 - *Kendine özgü ürün tasarlamaya yönelik fikirler geliştirebilme*
-

Değerlendirme: belirli bir amaç için verilen materyalin önemi (değeri) hakkında yargıda bulunma yeteneğidir.

- *Hazırlanan projeyi ölçütlere uygunluk açısından değerlendirebilme*
 - *Toplumda kabul gören siyasal felsefeleri bilimsel kriterlere göre yargılayabilme*
 - *Değişik elektronik ticareti modelleri için pazarlama stratejilerini değerlendirebilme*
 - *Sıcaklık değişiminin denge durumu üzerine etkisini tahmin edebilme*
 - *Sağlık alanında var olan yanlış inanışları eleştirebilme*
-

Duyuşsal Alan: duyguları, değer yargılarını, tutumları içeren alandır.

Alma: Bilgi almaya yönelik istekle ilişkilidir. Uyarıcıya yönelim-farkında olma

- *Farklı inanç ve düşüncede olan kişileri dinlemeye dönük olabilme*
- *Alanıyla ilgili temel bilimsel yayınları seçmede dikkatli olabilme*
- *Küresel salgın dönemlerinde meydana gelen temel toplumsal sorunların farkında olabilme*

Yanıtlama/tepkide bulunma: Bilgi almaya yönelik istekle ilişkilidir. Uyarıcılara tepki verme

- *Toplumsal katkı projelerinde çalışmaya gönüllü olabilme*
- *..... Dersinde laboratuvarda deney yapmaya istekli olabilme*
- *Hastalarla iyi ilişkiler kurmaya karşı isteklilik gösterebilme*
- *Grupça ve demokratik olarak kendisine verilen bir işi yapmaktan zevk alabilme*

Değer Biçme/değer verme: Bir değer basit olarak kabulünden yükümlülük almaya kadar uzanabilir. Değerleri kabul etme, tercih etme, çaba harcama

- *Her türlü eleştiriye açık olabilme*
 - *Laboratuvar araç-gereçlerini korumayı iş edinebilme*
 - *Enfeksiyon kontrolüne ilişkin kuralların önemini takdir edebilme*
 - *Profesyonel müşteri ilişkilerinde gizlilik için gereklilikleri takdir edebilme*
 - *Farklı kültürlere saygı duyabilme*
-

Örgütleme/Organize etme: Bireylerin değişik değerleri bir araya getirmesi, bunlar arasındaki çelişkileri çözümlemesi ve değerleri içselleştirmeye başlamasına ilişkin süreçtir.

- *Sorunların çözümü için bilimsel yöntemi kullanmada kararlı olabilme*
- *Mesleği ile ilgili etik kurallara uygun karar verebilme*
- *Kişisel inançlar ve etik değerler arasında var olan tartışmalı konuları çözebilme*
- *Yakın çevresindeki bireylerin sigara kullanımını azaltmaya yönelik sorumluluk üstlenebilme*

-
- **Belirleme / Karakterize etme:** Bu seviyede birey, inançları, fikirleri ve görüşleri bakımından bir değer sistemine sahiptir. Bu değer sistemi kendi davranışını uyumlu ve tahmin edilebilir bir şekilde kontrol eder.

- *Yasalara saygılı olmayı alışkanlık haline getirebilme*
 - *Tutarlı bir bilimsel görüşe sahip olabilme*
 - *Her koşulda hasta haklarını savunabilme*
-

Psiko-motor Alan

Uyarılma	Kılavuzlama	Beceri haline getirme	Duruma uydurma	Yaratma
<ul style="list-style-type: none">• Duyma• Dinleme• Gözlemlenme• Hissetme• Tatma• İzleme	<ul style="list-style-type: none">• Taklit etme• Tekrar etme• Kopyalama• Rehberle yapma• Gözlem altında yapma	<ul style="list-style-type: none">• Gösterme• Tamamlama• Otomatik olarak yapma	<ul style="list-style-type: none">• Uyarılma• Yeniden örgütlenme• Değişirme• Gözden geçirme	<ul style="list-style-type: none">• Birleştirme• Planlama• Yaratma• Oluşturma

Uyarılama: Başka bir kişinin davranışını gözlemleme ve o davranışı kopyalamadır.

- *İlkyardım hizmetlerini gözlemleyebilme*

Kılavuzlama: öğretim elemanı gözetiminde/yönergeleri takip ederek ve becerileri uygulayarak belirli hareketleri gerçekleştirme becerisidir.

- *....egzersiz yöntemlerini öğretmen yardımıyla yapabilme*
- *Maket üzerinde öğretmen yardımıyla enjeksiyon uygulayabilme*

Beceri haline getirme: beceriyi temel basamaklara uygun olarak kendi başına yapma becerisidir.

- *Belli bir yemeği istenilen yeteneklere göre pişirebilme*
- Hızlı ve doğru bir şekilde bilgisayar kullanabilme
- *Hastaya İlkelere uygun olarak enjeksiyon uygulamasını yapabilme*

Duruma uydurma: becerinin yeni durumlara transfer edilmesini içerir.

- *Değişik amaçlarla biyopsi yapabilme*
- *İlk kez karşılaştığı bir müzik aletini çalabilme*

Yaratma: yeni bir davranışı yapma becerisi

- *Orijinal bir proje çizebilme*
 - *Artık yiyeceklerden yeni ve lezzetli bir yemek yapabilme*
 - *Orijinal bir endüstriyel ürün tasarlama*
-

ÖĞRENME ÇIKTILARI İÇİN KONTROL LİSTESİ

Öğrenme çıktıları;

1. Programın ve dersin genel amaçlarına uygun.
2. Alan için ihtiyaç duyulan bilgi, beceri ve tutumları yansıtıyor.
3. Gerektiğinde alt çıktılar belirlenmiş.
4. Sürece değil, sonuca odaklanılmış.
5. Öğrenciye yönelik yazılmış.
6. Açık ve anlaşılır (bilmek, anlamak, öğrenmek gibi belirsiz terimlere yer verilmemiş) şekilde ifade edilmiş.
7. Hedeflenen öğrenme düzeyine ve tipine (bilişsel, duyuşsal ve psikomotor) uygun yazılmış.
8. Ölçülebilir ve gözlenebilir.
9. Yeterli sayıda yazılmış.
10. Bir öğrenme çıktısı için sadece bir fiil kullanmış

-
- **Öğrenme çıktıları belirlendikten sonra program çıktılarıyla ilişkilendirilmelidir.**
 - **Müfredattaki tüm derslerin program çıktılarıyla ilişkilendirilmesi tamamlandığında programda yer alan derslerin program çıktılarını dengeli biçimde karşılayıp karşılamadığı kontrol edilmelidir.**
-

-
- **Programda yer alan her ders belli oranlarda program çıktılarına katkı sağlamalıdır. Bir dersin program çıktılarına katkısı yoksa ya da çok az ise bu derse gerek olmayabilir.**
 - **Eğitim öğretim sırasında düşük düzeyde kazandırılan program çıktıları var ise yeni ders(ler) ya da var olan ders(ler(in eğitim öğretim aktivitelerine yenilerinin eklenmesi/çıkarılması için yol gösterici olacaktır.**
-

BİLGİ PAKETLERİNDE EKSİKLERİMİZ

Eğitim Türü:

Amaç: Programın eğitim amacı, programın nasıl bir mezun profili istediğini ortaya koyan genel bir ifadedir.

Hedefler:

• Program hakkında bilgiler

Dil, süresi, azami süre, kontenjan, staj durumu, ÖSYM tipi, program içeriği, tarihçe, kazanılan derece, Bölüm başkanı, bölüm AKTS koordinatörü, tarihçe, kazanılan derece, kabul koşulları, üst kademeye geçiş, mezun istihdam olanakları, ölçme ve değerlendirme

• Program Profili

- Alınacak derece
- Kabul koşulları
- Üst kademeye geçiş
- Mezuniyet koşulları
- **Yeterlilik koşulları ve kuralları**
- **İstihdam olanakları**
- **Program yeterlilikleri (Çıktılar)**
- Dersler (kodu/adı/TUL saatleri/zorunlu-seçmeli durumu/AKTS, öğretim şekli
- **Ders/program yeterlilikleri ilişkisi**
- **TYÇÇ/program yeterlilikleri ilişkisi**

Ders bilgi paketi

- Dersin detayları, dili, düzeyi
- Bölümü/programı
- Öğretim türü
- Dersin türü
- Dersin öğretim şekli
- **Dersin amacı**
- **Dersin içeriği**
- **Dersin yöntem ve teknikleri**
- Ön koşulları
- Dersin koordinatörü, dersi verenler, yardımcıları
- Dersin staj durumu
- **Dersin kaynakları**
- Dersin yapısı, alan bilgisi
- Planlanan öğrenme aktiviteleri ve metodları
- **Değerlendirme ve iş yükü hesaplaması, değerlendirme ölçütleri**
- **Dersin öğrenme çıktıları**
- **Dersin akış planı**

TEŞEKKÜR
EDERİM

